

Oslo kommune
Byrådsavdeling for eldre og sosiale tjenester

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep.
0030 OSLO

Dato: 14.08.2014

Deres ref:
14/808-KUS

Vår ref (saksnr):
201402856-7

Saksbeh:
Bjørnar Alvestad, 23 46 11 43

Arkivkode:
321

HØRINGSSVAR PÅ RAPPORT FRA ARBEIDSGRUPPE SOM HAR GJENNOMGÅTT REGELVERK, ORGANISERING OG BEHANDLING AV BARNEBORTFØRINGSSAKER I NORGE

Det vises til Justis- og beredskapsdepartementets brev av 14.05.2014 der departementet ber om innspill til arbeidsgruppens rapport.

Arbeidsgruppen har i sin *rapport tatt for seg* kompleksiteten av problemstilling som oppstår når et barn bortføres av en eller begge foreldre. Arbeidsgruppen har kommet *med forslag* til hvordan dagens regelverk og oppfølging av slike saker kan forbedres og styrkes. Oslo kommune kommenterer det som omfatter barnevernets rolle i disse sakene. Det vil da fortrinnsvis være barn som er /eller er i ferd med å komme inn under barnevernets omsorg.

Overordnede kommentarer.

Oslo kommune slutter seg til arbeidsgruppens målsetning om å styrke barnets stilling i barne bortførings saker, herunder intensivering av arbeidet for raskest mulig tilbakeføring til hjemlandet/bostedslandet samt styrking av samarbeidet internasjonalt.

1. Lovfestet varslingsplikt til barneverntjenesten - Endringer i barne bortføringsloven.

1.1 Når barnet har returnert til Norge.

Arbeidsgruppen foreslår en lovfesting av «sentralmyndighetens» plikt til å underrette barneverntjenesten når et barn returnerer til Norge etter en bortføring. Arbeidsgruppen viser til at norske myndigheter har en plikt til å sørge for at barnet får god oppfølging, herunder at barnevernets rolle først og fremst skal være å undersøke barnets situasjon og tilby barnet og familien hjelp.

Oslo kommunes kommentar.

Oslo kommune vurderer at det er positivt at et offentlig organ påleggs et slikt ansvar, men finner det naturlig at en slik oppfølgingsoppgave legges til et annet kommunalt organ enn barnevernet. Oslo kommune viser til at barnevernets rolle iht. bvl § I-1 er å sikre at barn som *utsettes for omsorgssvikt* gis en forsvarlig omsorgssituasjon, enten ved at hjelp gis til barnet og familien mens barnet bor hjemme eller ved at barnet flyttes ut av familien. Forslaget innebærer, etter Oslo kommunes oppfatning, en

utvidelse av barnevernets ansvarsområde ut over barnevernlovens formål. Etter barneloven er det foreldrene som har ansvar for å sørge for at barnet får den hjelp det trenger.

Oslo kommune vurderer at lovforslaget overfører et kontrollansvar til barneverntjenesten. Herunder ligger det en forutsetning om at ikke foreldrene skjønner sitt ansvar etter barneloven. Oslo kommune mener at oppfølgingsansvaret bør legges til kommunen, og at kommunen selv kan bestemme hvilken kommunal instans som skal ivareta dette oppfølgingsansvaret.

1.2 Når barnet er bortført til en norsk kommune.

Arbeidsgruppen foreslår at barnevernet bør varsles når et barn er bortført til Norge.

Oslo kommunes kommentar.

Oslo kommune slutter seg til forslaget og vurderer dette som helt nødvendig at barneverntjenesten undersøker hvordan et barn som er ulovlig bortført til Norge har det i hjemmet. Oslo kommune presiserer at en slik varsling må håndteres på samme måte som enhver bekymringsmelding som barnevernet mottar. Etter Oslo kommunes oppfatning vil varslingen utløse en plikt for barneverntjenesten til å gjennomføre undersøkelse for å sikre at barnet lever i en forsvarlig omsorgssituasjon.

Oslo kommune viser til at barnevernets undersøkelse, også i disse sakene, vil kunne avdekke at barnet lever i en situasjon som beskrevet i bvl. § 4-12. Dermed kan det bli aktuelt og midlertidig overta omsorgen for barnet jf. § 4-6 og/eller fremme sak om omsorgsovertakelse overfor fylkesnemnda. Håndteringen av saken i et slikt tilfelle er ikke berørt av arbeidsgruppen og Oslo kommune viser til at den formelle håndteringen av slike saker kan bli gjenstand for vanskelige problemstillinger der internasjonale privatrettslige regelverk vil være avgjørende for barnevernets håndtering av saken.

Oslo kommune vurderer dermed at det bør foretas en nærmere utredning av hvordan barneverntjenesten skal håndteres i slike tilfeller. Oslo kommune finner grunnlag for å skissere følgende situasjoner:

a) Om barneverntjenesten midlertidig overtar omsorgen for et barn som er ulovlig bortført til Norge skal det på samme måte som ellers vurderes om et barn skal plasseres hos den andre forelder. Hvis den andre forelder kommer til Norge vil barneverntjenesten stå overfor en situasjon som påvirker mulig sak om barne bortføring.

b) Om barnevernet fremmer omsorgsovertakelsessak for fylkesnemnda og vinner fram vil det kunne vanskeliggjøre retur til hjemlandet - landet barnet ble bortført fra.

2. Endringer i barnevernloven.

2.1 Utreiseforbud i akuttsaker.

Arbeidsgruppen forslår at det lovfestes et forbud for foreldre til å reise til utlandet med barnet, etter at det er truffet midlertidig vedtak i en akuttsituasjon etter bvl. Arbeidsgruppen setter midlertidig vedtak som skjæringstidspunkt for når et utreiseforbud inntreffer og det kreves ikke at vedtaket skal være gjort kjent for foreldrene.

Oslo kommunes kommentar

Oslo kommune slutter seg til forslaget og mener at lovforslaget i større grad vil bidra til å hindre at barn blir bortført av foreldrene til utlandet, særlig fordi foreldrene risikerer straffeforfølgning for barne bortføringen. Videre gir et slikt utreiseforbud barneverntjenesten den nødvendige myndighet til å

handle for å få barnet tilbake til Norge, i form av både rettslige skritt og - forfølgelse av foreldrene i oppholdslandet.

Oslo kommune vurderer imidlertid at utreiseforbudet bør vurderes utvidet til også å omfatte de tilfeller der barneverntjenesten har besluttet å fremme sak om omsorgsovertakelse for fylkesnemnda. Typisk vil dette være tilfeller der barneverntjenesten har gjennomført en undersøkelse i familien og avdekket alvorlig omsorgssvikt. Undersøkelsen konkluderes med at det skal fremmes forslag til vedtak om omsorgsovertakelse.

Oslo kommune har flere eksempler på at foreldre som får formidlet at barneverntjenesten skal fremme en sak om omsorgsovertakelse, handler raskt og reiser til utlandet med barna for å unngå at en slik sak fremmes. Dermed unngår foreldrene både akutt plassering og hindrer at fylkesnemnda har kompetanse til å fatte vedtak om omsorgsovertakelse. Jf. vilkåret i bvl. § 1-2 om at barnet må oppholde seg i Norge. Oslo kommune vurderer at en utvidelse av utreiseforbudet til også å gjelde disse tilfellene er til barnets beste.

2.2 Iverksettelse av fylkesnemndas vedtak

Oslo kommune vurderer at barnets rettsikkerhet styrkes ved at et ikke iverksatt fylkesnemndsvedtak gjelder for ett år av gangen. Oslo kommune slutter seg til forslaget. Arbeidsgruppen har ikke drøftet hva som skal skje i de sakene der barn bortføres mens de er akutt plassert, men før fylkesnemnda har fattet vedtak om omsorgsovertakelse. Hovedregelen iht. bvl. § 1-2 er at barnet må befinne seg i Norge på vedtakstidspunktet. Unntaksvis vil et kortere utenlandsopphold ikke medføre at fylkesnemnda mangler kompetanse til å fatte vedtak. Er barnet bortført og det antas at det vil forbli i utlandet har fylkesnemnda iht. bvl. § 1-2 ikke kompetanse til å fatte vedtak om omsorgsovertakelse, til tross for at barnet er ulovlig bortført mens det var akutt plassert. Fylkesnemnda må derfor enten utsette saken til barnet returnerer til Norge, eller heve saken. Heves saken faller akuttvedtaket bort og foreldrene har igjen daglig omsorg for barnet. Utsettes saken vil barnet formelt forbli under barnevernets midlertidige omsorg inntil annet er bestemt.

Oslo kommunes kommentar

Oslo kommune vurderer at denne situasjonen bør nærmere gjennomgås og drøftes av arbeidsgruppen, og herunder tas stilling til hvordan barneverntjenesten og fylkesnemnda skal håndtere slike saker.

2.3 Barneverntjenestens varslingsplikt til barnevernet i utlandet.

Oslo kommunes kommentar

Oslo kommune slutter seg til at forslaget om at når et barn bortføres fra barneverntjenesten i Norge plikter denne å varsle lokal barneverntjeneste i mottakerlandet. Oslo kommune vurderer at en slik melding naturlig bør koordineres og skje i samarbeid med politiet som etterforsker barnebortføringssaken.

3. Endringer i straffeloven

Oslo kommunes kommentar

Oslo kommune slutter seg til forslaget om at straffeloven endres slik at all bortføring av barn under barnevernets omsorg er straffbart.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Arbeidsgruppen foreslår nye oppgaver for kommunenes barneverntjeneste, men konkluderer med at kostnaden vil være begrenset. Prinsipielt vil Oslo kommune bemerke at merkostnader

som følge av nye oppgaver og forventninger uansett bør utredes. I tillegg er Oslo kommune i en særstilling fordi opp mot halvparten av barnebortføringssakene mottas av Oslo byfogdembete. Det er derfor liten tvil om at en gjennomføring av arbeidsgruppens forslag vil få konsekvenser av økonomisk og administrativ art. Oslo kommune mener at punktet bør utredes nærmere før det fremmes et eventuelt konkret forslag til oppgaveendring for barneverntjenesten.

Med vennlig hilsen

Endre Sandvik
kommunaldirektør

Nina Backer-Røed
oppvekstsjef

Godkjent og ekspedert elektronisk